

XXXI. évfolyam 12. szám 2024. december

Karácsonyi kettős sorok

Átlépett tér-időnkön az Időtlen...
s ahogy mi is: sírva jött és jajdulva ment.

Magát hozta, itt is hagyta:
nem maradtunk árvákként magunkra.

Nem parancsolt. Kért, vagy kívánt:
Ne szolgálj, de társam légy. Igaz barát!

Gondold meg: *Vagyok, aki vagyok.* Mindig. – S
élek!

Rád vágyom, velem beszélj, ha baj van, engem
kérdézz!

Így, együtt haladva bizonyosan el nem tévedsz,
meglátod majd: Én valóban *bő mértékkel* mérek...

(20241125. 05h30 – zsgy.)

BULÁNYI GYÖRGY

KARÁCSONYI PÁSZTORJÁTÉK

Harminc éves volt Arany János, amikor megírta a Toldit, s vallotta évekkel később: Ó, ha még egy olyat énekelni tudnék. Magam is harminc éves voltam, amikor énekeltem valamit erről az estéről, s ma, hatvan év után bevallom: nem tudok még egy olyat énekelni. S a KÖRNYEZETVÉDELMI LEXIKON II. kötetének 460. lapján ez olvasható: Környezetvédelmi mozgalmi időrend. (ennek első adata:) 1949: megjelenik Bulányi György piarista tanár karácsonyi elmélkedése mint a Bokor katolikus bázisközösség 'zöld filozófiájának' első dokumentuma.

Narrátor:

A Szűz méhében fogan és fiút szül. A neve Emmánuel lesz, azaz velünk az Isten. Izaiás szavát: "Az Úr elküldött engem örömhírt vinni a szegényeknek, a

Bulányi Gy.: Karácsonyi pásztorjáték	5730
Zámbó Z.: A Karácsony mozaikkockái	5733
Király I.: Testvéri szomszédság...	5733
E. Lehner, J. Picher: Jézus és az erős férfiak	5736
Garay A.: Betlehemes	5738
ZSGY.: Tabernaculum	5740
Bódis A.: „Eddig sem tussoltam el...”	5744
Habos L.: Valaki	5746
Bulányi Gy.: Régi imádság	5747

« Az emberi elköteleződés folyóirata – családjunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országáért... »
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

szelídeknek, az elnyomottaknak" – ez az Emmánuel magára értelmezi a názáreti zsinagógában. És elkezdődik ez a küldetés a szegényekhez már a betlehemi éjszakában. El, mert az angyali sereg a pásztorokat küldi el elsőül hozzá. Jeruzsálem elő-keleit, a királyt, a papi fejedelmeket, az ároni papságot, az előkelőket, a lágyruhásokat, a gazdagokat nem értesíti. Inkább a pásztorokat. Ezek voltak közel hozzá. Emmánuel közjük ment megszületni. Az ő világukba. Az alkalmi istállóul használt barlangba. Oda jött el az ég Királya.

Első pásztor:

Megkérdezzük Téged, betlehemi Kisded, miért a szegényekhez jöttél? Miért a szegényeknek akarod hirdetni az örömhírt? Azt, hogy megnyílt a végtelen és hogy eltöröld a halált? Miért istállóba mentél megszületni? Miért ez a kínos és kellemetlen egyoldalúság? Átvitethetted volna magadat az egyik főpap meleg házába.

Második pásztor:

Mosolyogsz reánk Te, emberré lett Isten? De félek ettől a szalmáról jött emberi mosolytól. Miért találok rendjén valónak, ami semmiképpen sincs rendjén? Felelj nekünk! Ki akarsz fosztani bennünket? Tönkre akarsz tenni bennünket? Szalmára akarsz minket is

fektetni? Miért akarsz szegénnyé tenni bennünket? Miért jöttél ide, az istállóba? Miért jászolban fekszel? Miért állati meleggél melegszel? Miért falusi ács az apád? S ha már nem tudom miféle furcsa ízlésből így csináltad mindezt, legalább kiakaszthatnál egy táblát. Valahogy ilyenformán: Karácsonyi öröm! Megtekintés vételkényszer nélkül! Jó, jó! Kilehet jönni, meg lehet úszni vételkényszer nélkül is. De rámosolyogsz az emberre, letérdelteted, s utána már hiába is akarnék menekülni. A karácsonyi öröm ott bent marad az istállóban, és nem tudok többé nélküle élni.

Harmadik pásztor:

Miért szólsz az angyalok által, hogy Te adod szívembe a békességet? Miért szól mosolygásod felém? Hogy Te, emberré lett Isten értesz engem a szívem mélyéig. Engem, aki – ha rám nézel – már tudom is, hogy ember vagyok, akinek Istenné kell lennie! Miért nézel úgy rám, hogy belém kell vágódnia a megvilágosodásnak, hogy Te, Istenem, aki ember is vagy, Te tudod megmutatni nekem, – aki ember vagyok, de az Isten életébe is hívva – az utat. Te, szalmán fekvő Kisdéd, miért delejezed belém, hogy betlehemi nyomorúságod az én utam is, mert Te vagy az Út? Miért nézel úgy reám, hogy ne legyen többé nélküled életem, csak vergődésem? Miért akarod elhítni, Te istállóba szorult Koldus-Jézus, hogy csak a Te utadon van Élet? Miért ez a lenyűgöző, letérdeltető és kegyetlen és feltétel nélküli mo-soly?

Negyedik pásztor:

Nézd, Te betlehemi Kisdéd: felöltöztetünk bársonyba, puhába. Eltitkoljuk alacsony, kínos és kellemetlen származásod. Ragyogni fogsz, mint a bíborban születettek. Átviszünk Jeruzsálembe, vagy Párizs legelőkelőbb negyedébe, palotába, fényesbe és nagyba. Ringó, mennyezetes, csipkés, pelyhes bölcso-be, kandalló melegéhez. Selymek, és brokátok fognak suhogni körülötted. Rózsaligetek illata fog áradni a körülötted forgók ruháiból. Mosolyogj hát, s mondjad, hogy tegyük! Nincs áldozat, amit meg ne érne nekünk, hogy kimenthessünk ebből a számunkra oly kínos helyzetből. Miért komorodsz el? Miért csinálsz úgy, mintha jól éreznéd magad ebben a nyomorúságban? Miért állsz utunkba szegénységed megmásíthatatlan tényével? Miért nem akarsz egy kis történelemhamisításba belemenni?

Ötödik pásztor:

Miért zavartad meg egyáltalán a történelmet? Ezek a napok valamikor szaturnáliák voltak, a szaturnuszi bőség ünnepei. Mit szegénykedel bele szalmáddal a bőségbe? Miért rontod el szaturnáliásnak akart karácsonyi örömünket? Mondd, Jézuska, miért kellett Neked ilyen kevés? Miért nem voltál igényesebb? Miért mosolygód felém, hogy Neked éppen ennyi elég volt, hogy elhozzad az örömhírt, hogy megszerezted nekünk a mindent? Te, aki született Úr vagy, azaz Úr

öröktől fogva és teremtetlenül... hogyan viselkedhettél így?

Hatodik pásztor:

Szólj, Jézus, hozzánk! Mondd, miért akarsz kifosztani? Miért jöttél közénk lehetetlen példájú életeddel? Miért üresítetted így ki magadat? Te, akinek a minden a birtoka, miért vetted fel az ember, a szolgálak alakját, miért vállaltad egyáltalán az embersors nyomorúságát? S azt is töretlenül végig. Miért? Miért? Értsd meg, hogy Te teheted, amit akarsz, semmi közünk hozzá. Isten vagy, nem tudunk beleszólni a dolgaidda. De értsd meg, hátunkon is csattan az ostor! Lenyűgözől és hívsz magad után, Te istállóban, jászolban fekvő Kisdéd!

Narrátor:

Békesség! Békesség a jóakarató embereknek! Hallom az angyalok énekét, és meglassul lázasan dobogó szívem verése. Meglassul és elcsendesül. El, olyannyira, hogy kezdem hallani a Kisdéd szavát, kezdem megérteni mosolyát.

A Gyermek:

Értem, amit mondasz. Látom, miért ver lassan a szíved. De nem tudod, mit beszélsz. Nem, mert ha tudnád, nem mondanád. Szegény szerencsétlenem, hát nem érzed, hogy magad ellen beszélsz? Miért lett fájó és szorongó a szíved, miközben elsírtad butuska szíved sok ostobaságát. Figyelj csak rám, megérted majd: nincs más mód a boldogságodra, csak ha kifosztalak. Nem érted? Figyelj csak! Magad is tudod, nincsen semmi sem nélkülem, csak én tudlak gazdaggá tenni. Csak én tehetem, hogy legyen valamid. Mi neked a bársony, és mi neked a puha? Ha lesz bársonyod, és lesz ruhád, annál gyötrőbb lesz a vágyad a még puhábbra, a még bársonyosabbra. Mi neked a csillogó város? Hiszen ha odakerülsz, nem érdekel már, csak a még csillogóbb, melyet féltékeny kézzel rejt el előtted a Holnap, a Jövő vagy a Soha. Mi neked a palota? Mikor fogsz eljutni meg nem nyírbált gyermekálmaidnak kacsalábon forgó üveg-ezüst-gyémánt kastélyába? Mi neked a kandalló melege, amikor nem tudja felmelegíteni a szívedet, melyet a magamérol, a hűvös éjszakában is izzóan meleg szívemről mintáztam? Mi neked a gazdagság, hiszen egyre nyomorultabb, egyre kietlenebb és egyre szegényebb leszel tőle?! Kéjekbe kell fojtanod magad, mámorba kell mártanod a gyötrő ürességet, csakhogy felejtssd koldus szegénységed! Mit akarsz a bőséggel? Hiszen megsömörlesz tőle! Le kell fékezned vágyaid, kevesebbre kell szorítanod magad magadnál, hogy meg ne öljön a vágyad. Fáradt-öregem kell biztatgatnod magad, mert "Csak a szerénynek nem hoz vágya kint." Emlékszel a meséből a királyra, aki hiába vett magára száz kabátot, hiába fűttette ájulásig a kandallókat? Fázott szegény, fázott nagyon. Miért akarsz te is a vágyaknak ilyen szerencsétlen királya lenni? Miért

akarsz a nyomorúság koldusútjára jutni kabáttal és palotával, bársonnyal és kandallóval?

Szegény szerencsétlenem, miért akarsz boldog lenni abban, amiben nincsen számodra boldogság? Miért akarsz töltekezni kabáttal, meleggel, bársonnyal, palotával, amikor végtelen a vágyad, és ezek az életpótlékok mind csak végesek? Olyan csúfosan és koldus végesek, hogy ha egy kicsit többet veszel magadnak az éppen elégnél, azonnal tönkretesz, nyomorult szegénnyé varázsol. Érted már, miért mondtam, hogy nem tudod, mit beszélsz? Hát miért akarod a kielégíthetlenség és a csömör pokoli nyomorúságát? Miért akarsz úr lenni, mikor nincs birodalom itt a földön, amely elég lenne vágyadnak, mely meg tudná melegíteni fázó királyi szívedet?

Kérdezted tőlem, miért akartam, miért lettem ember, mikor Isten vagyok? Én visszakérdezlek: miért akarsz megmaradni csupán lélegző-gondolkodó embernek? Miért? Amikor meghívtalak magamhoz testvéremnek, gyermeknek az Atyához, hogy örökös légy együtt velem! Szerencsétlenem, miért akarsz ember maradni, amikor istennek hívtalak? Ó, te szegény földre süttöt szemű, fekete szemüvegű vaksi, emberhorizontú! Hát miért nem nézel legalább a Napba? A Napba... hiszen tudod, hogy az Invictus Sol, a Győzhetetlen Nap ünnepén jöttem a világba. Akkor, amikor megfordul az év, és világosság lesz a sötétségből. Miért akarsz kevesebb lenni önmagadnál? Nézz fölfel!

Nem csak a Napba, de azon is túl! A vágyaid horizontjába. A beteljesülésbe. Végtelen a vágyad, tehát a Végtelenre. Érted-e már, hogy vágyad lázát nincs semmi véges, ami hűtse? Gödör vize a tengert be nem tölti. Érted-e már, miért nincsen út számodra Városon, Palotán, Bársonyon, Ambrózián és Nektáron keresztül? Érted-e már, hogy száználmasan szegény, aki itt gazdagodásból akar gazdag lenni? Látod-e ennek az útnak sötét reménytelenségét? Ugye, nem tudtad, hogy mit beszéltél? Hogy örült és ostoba dolog hinni a "haladásban"? Abban, hogy e „haladás”, gazdagodás, életszínvonal gazdaggá teheti az embert? Micsoda paródiája ez a hitnek! A kétségbeesés hite! Mert hinni valamiben mindenképpen kell! Ha másban nem, hát a lehetetlenben. Hogy végtelen vágyat megnyit valamikor a véges. Hogy Isten-igényt kielégíthet valaha is, ami kevesebb nála. Ugye érted már, hogy nem a haladás az üdvösséged? Hogy ebben a haladás-üdvösségben reménykedni mint boldogságban, reménytelen. Mert millió végtelen vágyú ember ront neki a végesnek, egynek is kevés volna, hát még mikor milliók rohannak. Az egymást marás féktelen harca, amely pusztít és öl, hogyan szülhetne boldogságot benned?! Nézz már bátrabban az én rágott jászlamra! Lásd megsimogatom! Ez nem fog boldogtalanságot okozni senkinek. Ezért nem fog vér folyni, mint a paloták birtoklásáért. Nem fogja ezt elirigyelni senki sem a másiktól. Nem fog gyűlöletet szülni. Gyűlöletet, amely öl, pusztít, és mindenkit szegénnyé tesz. Nem jön ki a te gazdagodni vágyódásodból, nem születik meg az a valami, ami nélkül nincs gazdagság. Valami, ami én

vagyok. Vagyok, akár itt a jászolban, akár a Szentháromságban. Ennek a nyomorúságában és annak a fölségében. Valami, aminél nem nagyobb az Isten sem, mert az Isten maga is az. Nem jön ki belőle az egyetlen boldogító: a Szeretet!

Mert téged nem boldogíthat más, csak én. Csak én, a Szeretet Istene, az egyedül gazdag, a mindent bíró. Én, aki a Végtelen vagyok. S aki mégis odahagytam a végtelen Isten alakját, s eljöttem közétek a végesnek, az ember alakjában. Én, a gazdag, aki mégis kiüresítette magát, hogy csak ez az istálló jusson cserébe a mennyért. Én, az Úr, a hatalmas, aki szolgál lettem. Elemek, és hideg kiszolgáltatottja, és rászorulója az állat melegének... Én, akinek semmi sem hiányzik, mert minden az enyém. Érted már, hogy miért vagyok számodra én az egyetlen lehetőség? Miért csak erre nyílik számodra út a boldogság felé? Látod-e már, hogy csak erre nyílik, ami hozzád méltó, s a vágyad kielégítő? Ha bársonyban jársz, és palotában hálsz, mit csinálsz a vágyaddal? Amikor már nincsen bársonyabb, és nincsen palotább, végtelen vágyad merre viszed? De lásd, ez a szalma, ez a koldusi hely nem ilyen ügyefogyott. Ha mosolyogsz a testvéreidre, ha odaadod köntösöd felét, ha sírsz inkább, de maradsz a hidegben, hogy másnak melege legyen, ha itt a jászolom tövén megtanulod az én végtelenségemet, a szerzés helyett az ajándékozást tőlem, kitarul előtted a világ s a végtelen.

Itt nem lesz hóhérod a vágy. Itt nem kell megállnod szerényen, magad mérsékelvén. Itt nem kell félned csömörtől, itt nem fogsz ki soha, itt adhatod azt, aminél többet adni nem lehet: egész önmagad. S meg nem állíthatnak, meg sem zavarhatnak. Egyetlen, amit tehetnek, hogy meggyorsítják a mindent odaadásod. Mint ahogy meggyorsítják majd az enyémet is... nem messzebb, csak ott, fenn a hegyen, Jeruzsálemben, a Golgotán. Ki állíthat meg? Senki! Ki szakíthat el azoktól, akiknek oda akarod adni mindenedet, magadat egészen és telhetetlenül? Senki! Ahogy a szerzés végtelen vágya szembeállít mindenkivel, úgy fog az adás végtelen vágya összefűzni mindenkivel. Így fog megszületni a gyűlölet s a közöny végtelen magánya helyett a mindent adásból az egység, az eggyé levés, a közösség... egymást boldogító melege a szeretetnek. A szeretetnek, aki én magam vagyok. Látod, én vagyok a te boldogságod. Jól megérezted, mikor szalmám, jászlam és nyomorúságom ellenére sem szaladtál el tőlem.

S most már talán érted egészen, hogy miért jöttem így? Ilyen szegényen, ilyen kifosztottan. Lásd, számomra semmi sincsen, amit magamévá kellene tennem, hiszen minden az enyém. Ez az én boldogságom, az Isten boldogsága. S téged úgy teremtettem meg a magam mintájára, testvéremnek, hogy neked is csak ez lehessen a boldogságod. Azért nem tettem ki a táblát, hogy vételkényszer nélkül. A boldogságod, azaz léted legfőbb belső mozgatóereje kényszerít, hogy belenézz a szemembe. S azért nézek úgy reád, hogy jönnöd kell utánam. Barlangba és istállóba, föld határáig és keresztfára mindenütt utánam.

Ahova hívlak. És közben kifosztalak. Egészen, vagy majdnem egészen. Ha nagyon hű leszel, alighanem egészen kifosztalak, mert csak így lehetsz gazdag. Csak így lehet a tied az, amire vágyol, aminél kevesebb ki nem elégít: a Minden.

Látod, ezért jöttem a szegényekhez. Ezért nem a gazdagokhoz, mert míg el nem kezdenek szegények lenni, szép sorjában odaadni mindenüket, amire nincs szükségük a továbbadáshoz, addig meg nem értenek engem. Ezért nem is megyek hozzájuk, csak hozzátok, akik akartok szegények lenni. Ezért jöttem a barlangba, az istállóba, ezért fekszem a jászolban. Miért? Hogy téged boldoggá tegyelek. Mert ez az Isten boldogsága is: másokat boldoggá tenni. Ez a tiéd is, és ezt bársonyból, palotából nem, ezt csak ebből a jászolból tudom elmondani neked. Ne félj tehát! Azt hoztam, amit vártál, örömet, boldogságot.

ZÁMBÓ ZOLTÁN

A KARÁCSONY MOZAIKKOCKÁI

A karácsonyi hó

Gyermek- és ifjúkorom karácsonyai szinte elképzelhetetlenek voltak hó nélkül: a hó hozzátartozott az ünnep emelkedettségéhez, rendkívüli hangulatához. A karácsonyi hó nem olyan, mint a többi: nagy pelyhekben, finoman szítal alá, és barátságosan, simogatóan landol az izgalomtól kihevült arcokon. Nem képez akadályokat az emberek között, fehér csipkefüggönyével inkább összeköti őket, s könnyű haladást biztosító szőnyeget terít eléjük. Jótékonyan eltakar minden szennyet, minden feketeséget, s egy időre az emberi lelkeket is fehérré varázsolja.

A karácsonyi csend

A karácsonyi csend várakozással teli, csodát ígérő, titkokat sejtető, nem evilági. Olyan csend, amelyben jó lenni: dinamikus csend, amelyről nagy biztonsággal tudható, hogy benne az események jó irányban haladnak, mert kellemes meglepetések, csak titkon remélt örömök várnak ránk.

A karácsony hangjai

Ezek a hangok nem törik meg a karácsony csendjét, hanem csak plasztikussá, tapinthatóvá teszik: felhívják rá a figyelmet.

Az aláhulló hó halk zizegése, tovasurranó léptek finom neszei, a láthatatlan angyal hallani vélt szárnyuhogása, a kintről érkezők lábcoszogása, a fenyőhöz hívó csengettyű kedves, csilingelő hangja, elfojtott szavak, óvatos papírzörgés: ezek mind hozzájárulnak a jóleső ünnepi izgalom fokozódásához.

A karácsonyi szoba

Ez a helyiség a karácsony ünnepének központi helyszíne. Falai nem körülzárják, hanem körülölelik a bent lévőket, arra ösztönözve azokat, hogy ők is ezt tegyék egymással. A karácsonyi szoba otthonos, meghitt, biztonságot nyújtó, fészekmeleg, reménységekkel teli.

Központi helyén a méltóságteljes, gyantaillatú, fénylő, titkokat tudó és rejtő fenyőfa áll, amelynek aranyló csúcsa az ég felé mutat: emlékeztetve az ünnep lényegére.

A karácsonyi lélek

A karácsonyi lélek türelmes, megbocsátó, nyitott, szeretettel teljes: kész az isteni szeretet befogadására és továbbadására; közel érzi magát az Isten, ami kiemeli a hétköznapi szürkeségéből, egyhangúságából, nemtelen csatározásaiból: megneemesíti, felemeli az ünnep fénykörébe.

Készítsük fel lelkünket, hogy a jeles napon valóban ilyenné tudjon válni!

KIRÁLY IGNÁCZ

TESTVÉRI SZOMSZÉDSÁG SZENT TERÉZ ANYA NŐVÉREIVEL

Szomszédok voltunk, vagyunk és lélekben leszünk is. Nálunk Magyarországon Érd-Parkvárosban indult el a Szeretet Misszionáriusai közösség, amelyet a szentté avatott Teréz anya 1989. június 16-án négy nővér idehelyezésével kezdett el. Akkoriban még nem mentek simán az ilyen kezdeményezések: az államvédelmi hatóság és ÁEH erői rajta tartották szemüket mindenben, ami nem az ő ateista-kommunista szekerüket tolt. Ismerjük ezt: TÁMOGATOTT, ami szekerétől, TŰRT, ami se nem árt, se nem használ, és TILTOTT, ami elveiben és gyakorlatában ellenszert jelentett. Teréz anya is először inkognitóban ment budapesti katolikus segítőihez. A meginduláshoz itt voltunk mi Érd-parkvárosiak. A rend célja a szegények, haldoklók, betegek, öregek segítése. Az agglomerációban mi voltunk a leginkább ilyen hely. Itt állt az üres plébánia épülete, és itt voltak a segítők is, élükön a plébánossal, aki oldallagosan (filiaként) látott el minket. Így lettünk a nővérekkel szomszédok, majd barátok, később testvérek. Ahogy a számítástechnikától egyre inkább uralt világban a nővérek egyre kiszolgáltatottabbak lettek, tudtam a magam szerény

módján segíteni őket a sok-sok igazolvány, irat bonyolításában. Természetes, hogy sok bizalmas anyag marad a „gyónási titok” kategóriájában. A karbantartási „férfias” munkák elvégzése mellett az élet minden területén testvérük lettem, „a mi Király bácsink”. Takarítás során leesett a kápolnai kereszt, és javítása még számomra is meghatározó érzés volt. Ezt a mostani kis emlékeztetést az teszi aktuálissá, hogy elköltöznek Kaposvárra, amit a kaposvári püspök kezdeményezett; tehát nem vándorlási ösztönből mennek, hanem rendi engedelmességből. Magyarországon három közösségük van: a miskolci ház és a budapesti központ mellett Érdre esett a rendi vezetés választása. A testvéri szeretet sosem sérült közöttünk... A visszaemlékezések mutathatják ezt is...

A Nyírfa utca 10. volt a plébánia, de a Nyírfa 5. volt alkalmas a közösségi élet indulásához. Ez volt a hivatalos „lakcím”. Még ma is előfordul, hogy ide, az 5-be érkeznek levelek. Ez a családi ház tehát megvételre került, és az utcára néző nagy (18 nm) szoba lett a kápolna. Csinálnom kellett valami tabernákulumállványt. Igen ám, de amikor eljött Teréz anya, kiderült, hogy alacsony a termete. Törékeny testalkata mögött azonban hihetetlen erős személyiség volt. Tény, hogy nem érte föl a szentségtartót, csináltam hát egy kis fellépőt, nagy örömeikre. Teréz anyával a „Laudetur Jesus Christus” volt a szót értésünk, mert ő nem tudott franciául és oroszul, én meg nem tudtam például a rendi nyelvükön, angolul. Mindig láttam, éreztem, hogy akárhányszor jött Teréz anya, a nővérek szinte „féltek” szigorú és tárgyilagos személyiségétől. Hamar kiderült, hogy ez nem India. Az ottani körülmények alapján megfogalmazott rendi célok szerint a szeretet gyakorlásának itt másként kell működnie. Itt a szegényeknek látszólag valójában ügyeskedők, akik munka nélkül is jól akarnak élni. Tudjuk, az igazi rászorulókat nekünk kell megtalálnunk, az nem nyomul az adományokért. Sok feszültség forrása volt ez. Az egyik eset az volt, amikor szépen sorban álló „rászoruló” kapták az ételt, s az egyik jól táplált rászoruló nő elkezdett ordítani, hogy neki még adjon a nővér. Olyan feszült volt, hogy megpofozta a nővért, aki zokogva futott a rendházukba. Ő volt az itteni nővérek között akkor az egyetlen európai, és novíciaként volt itt. Másnap egyik rendtársával átjöttek elbúcsúzni, és hazautazott Lengyelországba.

A rend nagyon kereste küldetése magyarországi és érdi megélésének lehetőségét. Európa szegénységileg sem India. A rendi szabályzat az adott ország „szegényeinek legszegényebbeihez” küldi nővéreit. Itt Érdén évek kellett ahhoz, hogy valahogyan megélhessék a legszegényebbek szolgálatát. Később értettem meg, hogy miért

küldöztetik a nővéreket 5-6 évenként egyik országból városból a másikba. És később láttam be azt is, hogy a hajnali öttől induló imádkozás és az este tízkor még égő kápolnai villany azt mutatta, hogy hősiesen igyekeztek feltöltődni Isten és egymás szeretetével. Kialakultak a működési szabályok. Az állandó zaklatás lehetősége helyett nyitvatartási időt kellett bevezetni. Az „árukapcsolás” azt je-lentette, hogy aki a markát tartja, az nyissa ki a szívét is hittanra, misére járásra. Aki a nővérek rendezettségébe belesimul, az „családi” buszos kirán-dulásra is mehet, amit zarándoklatként igye-keztek elfogadtatni. Szomszédként bizony szomorú volt tapasztalni, hogy mennyire –bocsánat! – hülyének tekintik, és igyekeznek kihasználni a nővéreket. Ilyen volt például, amikor egy huszonéves fiatalember az okostelefonjába kiabálta bele itt a házunk előtt (ők sokan így kommunikálnak), hogy „Hiába mentem még a miséjükre is, nem adtak lóvét”! Persze ő nem tudta, hogy a nővérek azt tudják osztani, amit maguk is kapnak: pékségtől másnapos árut, boltból szavatossági határon lévő élelmiszert, zöldségestől az eladhatatlan maradékokat, de pénzt soha. A rendezettség nehezen, de bevált, mert ahhoz, hogy kapjanak, a „rászorulóknak” igazodniuk kellett. Akinek ez nem ment, az lavírozott vagy elmaradt.

Bizony a szent naivítás sem problémamentes. Egyszer valahonnan nagyobb pénzádományt kaptak. Átjöttek, hogy ők venni szeretnének Ófaluban egy faházastelket egy négygyerekes anyukának, akinek a férje éppen Baracsán tölti börtönbüntetését. Nem a praktikus véleményemre voltak kíváncsiak, hanem hogy vállalom-e a faház javítását. Pár nap múlva belátták, hogy a telek szomszédai erősen fellázadtak egy ilyen odatelepítés ellen. A kemény rendi előírások és a rendtagok női szíve sok feldolgozni valót jelentett a nővéreknek.

Egyszer határozott nemet mondtam az egyik kérésükre. Pár hónapra befogadtak mindenféle szükségét szenvedő nőt, gyermeket. Épp egy háromgyerekes anyuka volt náluk, és a börtönből egy hét múlva szabaduló férfinak kerestek helyet. Egy női rend arculatába ez a férfibefogadás nem fér bele. Kérték a nővérek, hogy fogadjuk be mi a férfit, amíg nem tudják megoldani az elhelyezésüket. Meghökkenek, hogy nem mondtam. Amikor megindokoltam, belátták, hogy nem alaptalanul háritok. Felelős vagyok a tizenhatgyerekes családomért, a házasságunk megvédéséért. Pont abban az időben történt, hogy egy Erdélyből jött, szeretetből befogadott fiatalember kisserette családjából a négygyerekes anyukát. Ez a konkrét példa is segített nekem is, a nővéreknek is belátni, hogy ez önkormányzati kérdés, és nem a nagy segíteni akarás kérdése.

Nagy szolgálati nyitást jelentett, amikor helyi kapcsolatok révén valódi rászorulókra találtak: idős magányosokra, egyedül tengődő betegekre. Takarítani, ápolni, etetni, ruházni őket nagyon fárasztó szolgálatuk volt, és amikor olyan helyzet adódott, autós besegítésekkel támogattuk drámai szolgálataikat.

Még a Nyírfa 5-ben élésük idején történt, hogy egyik éjjel betörték hozzájuk. A kápolnában összeszedtek mindent, ami eladható volt. Hát nem sokat találtak, olyan szegényesen ment ott az élet. A legnagyobb értéket a mennyezeti lámpa jelentette, mert az rézből volt! Kisebb károkozások voltak még, feszítések, törések. Reggel a rendőrség megállapította, hogy kik voltak a behatolók. Bevitték őket, de már este ott röhögcséltek az utcában. Ugyanis a betörés nem haladta meg a 20 ezer forintot, így nem bűncselekménynek, hanem „megélhetési betörésnek” minősült. Egy másik alkalommal már az új klauzúrában, a Nyírfa 8-ban történt, hogy ki akarták rámolni a nővérek konyháját, kamráját. Ott azonban a finn adományokból épült könnyűszerkezetes épület ablakrácsokkal is el lett látva. A behatolók küszködései zajjal jártak, a nővérek felébredtek, és félve gyújtottak villanyt a kápolnában, hogy imádkozzanak. Az ima és a rácsok is megfelelő biztosítékot adtak, nem lett betörés. A Misszió forgalma és eseményei egyre több lakóház számára biztonsági felszereltséget igényeltek, a kutyatartástól a kameráig.

A rendi ruha a szári. A köztudatban az van, hogy ez az indiai legszegényebbek ruhája. Igen, ha a fehér és kék csíkos száriról van szó. Ez a női ruha az indiai leggazdagabbaktól a legszegényebbekig körében elterjedt, és a legluxusabb, legművészebb díszítéstől a legegyszerűbbig, a fehérig, minden szintet megjelenít Indiában. Teréz anya nővéreinek a szegényekkel közösséget vállaló szárija hozzájuk nőtt. Érdekesség: Egyszer fájdalmak kezelésére megkérték gyógytornász leányunkat, hogy segítsen. Felkészülten ment át, de száriban nem lehet ezeket a fontos gyakorlatokat végezni. Ezért le kellett rajzolgatnia a végzendő gyakorlatokat, és rájuk bízni azok elvégzését. Igen elhúzódó terápia lett belőle. Egy másik alkalommal nagy vidámsággal szedték a cseresznyét. Igen ám, de a létra elbillent, és csak azért nem zuhant le a nővér, mert a szári beleakadt egy vastag ágba. A nagy ijedségen kívül meg egy kis varrni valón kívül nagyobb baj nem történt. Nekem sem kellett átmennem segíteni.

A nyelvi problémák komoly kapcsolattartási akadályok voltak. A magyart mint számukra idegen nyelvet sokan próbálták tanítani a nővéreknek. No, nem szakszerű iskolarendszerben, hanem az alapvető, „konyhanyelv” szintű megoldásokkal. Nagy nevetések kísérték ezeket az órákat. Angolul tudó két lányunk is

besegített ebbe. Bizony az afrikai és dél-indiai nővéreknek nagy feladat volt ez. Nyelvi hiányosságait jó kedéllyel, mosollyal, nevetéssel, kedves gesztusokkal pótolták, hogy kifejezzék mindenki iránti szolgáló szeretetüket. Egyszer ünnepelőbe öltözve kezdtünk beszállni mikrobuszunkba, hogy piarista testvérbarátunk, Bulányi atya temetésére induljunk. Éppen arra jöttek a nővérek, és kérdezték, hogy hova indulunk. Szelíd mosollyal mondtam, hogy egy pap barátunk temetésére. Nagy vidámsággal, kacagással mondták: „Az jó!” Ezzel is szeretetüket, velünk való közösségvállalásukat akarták kifejezni, hiszen nem értették a temetés fogalmát. Azt gondolták, családi ünnepre indulunk. Később ezt úgy beszéltek meg, nagy vidámsággal, hogy vegyük úgy, hogy így is ki lehet fejezni az örök életbe vetett közös hitünket.

Sokféle ételadományt kaptak, amelyek már nem voltak eladhatók. A pékárú volt a legtöbb. Szatyrokba rakva osztották a rendszeresen náluk kéregetőknek. Jóságússággal, kedvesen. Igen ám, de az itteni „koldusok” válogatósak. Az utcára kijöve válogatták a kapott ételt, és a számukra nem megfelelőt kidobálták az árokba. Mi, az ott lakók szedtük össze, és ettünk meg a malacokkal, tyúkokkal. Beszélgettünk erről, hogy mit lehetne csinálni ennek legalább csökkentésére. Ezután a nővérek is válogatva adták, és kisebb mennyiségeket. Az egyik indiai nővér elérzékenyülve mondta: „Istenem, de sok indiai éhezőt tudnánk megetetni azzal, ami itt kidobásra kerül!” Ez a kidobás persze egyéb dolgokra, ruhákra, cipőkre is vonatkozott. Bizony, az utcai bokrok aljából, az árokból szedegettük a szétszórt dolgokat. Ennek csökkentésére próbálkoztak azzal, hogy a zsákolós adakozás helyett polcra kiválaszható ruhaneműt adtak, amit a támogatott maga választott ki. Bepolcoztam egy falfelületet, és így próbálták a rend közelébe terelgetni a kéregetőket. Csakhogy ehhez idő és kiszolgáló ember is kellett volna. Ez hat nővér és keményen beosztott napirend mellett sem vált be. Bizony bosszantó volt látni, hogy az autó megáll az utca elején, kiszáll belőle 3-4 kisgyerek és az anyjuk; ők mennek adományért, hogy aztán nagy vidáman berakodjanak és elhajtsanak. Nővérekkel beszélgetve csak annyit tudtak erre mondani: „A mi dolgunk a kérőnek adni, ők pedig majd számoljanak el lelkiismeretükkel a Jóistennél.” Nagyon pozitív vigasz volt, hogy 6-8 olyan idős, nyugdíjas is járt és jár hozzájuk, akik megbecsülték az adományokat és az adományozókat.

Az ukrainai háborús helyzet sok menekültet jelentett, és a befogadásukra legalább ideiglenesen kijelölt intézmények szolgáltak országszerte. Ebbe belekerült Teréz anya parkvárosi nővéreinek régi

plébániai épülete is. Egyszer két ukrán rendszámú, szuper személyautóval érkezett két anyuka és öt gyermek. Céljuk Ausztriába való tovább utazás volt. Az egyik anyuka elég jól beszélt magyarul. A nővérek nagy szeretettel fogadták őket, és minden tőlük telhetőt megtettek a gyerekek kényeztetésére is. Igen ám, de az érkezők mászt vártak. Valami többszörös szállodai elhelyezést. Ugyanis már másnap elkezdtek hangoskodni, és válogatni ételben és ellátási kínálatban (ágynemű, tisztálkodás). A főnővér átjött, hogy most mi legyen? Mivel az erre vonatkozó központi intézkedés szerencsére jól le volt rendezve (adatok, időpontok, szolgáltatások stb.), megoldottuk. Most is jelentésben lett rögzítve a tényállás. A menekültek a harmadik napon tovább autóztak Bécs felé. A szegényes ellátás lehetősége is belejátszhatott abba, hogy alig küldtek menekülteket a nővérekhez.

A nővérek jószívúsége legendás hírű. Egyik alkalommal kölcsönkérték tőlük a sörpadokat, asztalokat, valamilyen családi rendezvényhez. Múltak a napok, de csak nem hozták vissza. A nővérek megkértek, hogy menjünk el érte a mi mikrobuszunkkal, mert nekik kellene a bútorok. Amikor a címre értünk, akkor láttam, hogy ezek Németországból hozott autókkal üzletelő, ügyeskedő emberek. Éppen ott társalgott négy-öt huszonéves fiatalember. Szóltunk, hogy miért jöttünk. Két nővér volt velem. Az egyik legény mutatja, hogy ott a cucc, vigyük. Erre már nekem is megjött a hangom: „No, hordják ide, és rakodjunk! Csak nem gondolják, hogy a magukon segítő nővérek fognak itt cipekedni?” Megértették és mozdultak. Hazafelé mondta az egyik nővér, hogy aggódott a feszült helyzet miatt. Szerencsére a nővérek tekintélye, amelyet szári ruhájuk is jól kiemel, fegyelmezte a legényeket.

Vasárnaponként a támogatottaknak szentmise volt és van is a kápolnában. Ezen a misén mi is ott voltunk. Három tizenéves fiú úgy viselkedett, hogy a nővérek sem tudták megfegyelmezni őket. Éppen egy verbita atya misézett, aki megállt a misével, hogy rendre intse a röhögcsélő, ropit rácsáló fiúkat. Amikor szelíd hangja eredménytelen volt, felemelte hangját: „Jobb lenne maguknak talán, ha nem itt a nővéreknél, hanem a baracskai börtönben kellene viselkedést tanulniuk?” Ez hatott. Mise után az egyik nővér mondta nekem, hogy nagyon szeretetlen volt az atya. Próbáltam őt meggyőzni arról, hogy van, akiket csak ilyen erős hangnemmél lehet fegyelmezni. „Jó, de akkor is szeretetlen volt” – ragaszkodott a nővér a maga véleményéhez. Állítólag ezt az atyát utána már nem is hívták misézni.

Bizony, nem véletlen, hogy a folyosói Mária-szobrot a kis Jézussal oda kellett csavaroznom a

megerősített állványra. Bizony, a szentté avatott Teréz anya vérereklye-tartójának ki kellett találnom egy olyan szekrénykét és fali oltárt, amelynek kinyitási módját csak a nővérek tudhatták. Bizony, vannak emberek, akik a tárgyak beszerzésével akartak megszentülni, hiszen egy gipsz Mária-szobor a MÉH-telepen nem adható el... A nővérek próbatételnek vették mindezt, és még nagyobb segítő szeretettel, ugyanakkor józan megfontoltsággal működtek. Sokat beszélgettünk velük ezekről, és az elviselés és türelem nagy példái lettek számomra!

A Nyírfa 5. fenntartása már sok volt a Rendnek. Próbálták kihasználni úgy, hogy egy megbízható férfit, a Józsi bácsit ott lakatták, és hozzá rakták a javulni akaró egy-két férfit. Ez sem hozta meg az eredményeket. Végül az el-adás mellett döntöttek. Elmondták nekem, én pedig néhány szemponttal igyekeztem felhívni figyelmüket az ingatlanpiaci helyzetre. Egy budapesti szakértő hölgy is igyekezett segíteni nekik. A meg-hirdetett összegre három építési vállalkozó is jelentkezett. Társas-házat építenének. Elkeseredetten jöttek át a nővérek, hogy hozzájuk ez a ház szakrálisan is közel áll, hiszen életük egy részét itt töltötték, még Teréz anyával is. Az egyik vevő markában lobogtatva a köteg pénzt, ráigért... És ekkor a nővérek döntöttek: NEM! Megkérdezték, hogy mi, nagy család lévén, nem tudnánk-e megvenni az alapösszegért. Összedugtuk a fejünket és a pénzeinket, de így sem volt annyi, amennyi az alapösszeg volt. Elmondtam, hogy megvennénk egyik gyermekünk családjára részére, de ennyivel kevesebb pénzünk van. Másnap átjöttek, és eladták nekünk annyiért, amennyink volt, bár az kicsit kevesebb volt a hivatalosan meghirdetettnél. Annyi kérésük volt csak, hogy a nagy összeget utaljuk át, a kisebbet kézpénzben adjuk át majd otthon, a házban. Ripsz-ropsz ment a dolog. A budapesti ügyvédnek kikerekedett a szeme, amikor megtudta, hogy mi már átutaltuk az éppen fogalmazásban lévő adásvételi összeget. „Maguk ennyire jó kapcsolatban vannak?” Haza-jöttünk, és átmentünk a házba, hogy a kp-t is átadhassam, és átvegyem a kulcsokat. Átadtam a pénzt nagy-nagy köszönettel, hogy nekünk adták el a házat, és vártam a kulcsokat. A főnővér a kulcsokhoz fogta a kézpénzt, és az egészet visszaadta: „Ez a mi köszönetünk jele, hogy méltó emberek fogják lakni ezt a házat.” A meghatottság könnyeivel öleltük át egymást.

Kapcsolatunk áthagyományozódott, mert amikor új nővérek jöttek, új vezetők érkeztek, folytatódott ez a testvéri szeretet.

ERICH LEHNER – JOSEF PICHLER

JÉZUS ÉS AZ ERŐS FÉRFIAK

(RÉSZLET)

Az újszülött gyermek Jézus

Ebben a történetben világossá válik, hogy Lukács Jézus-ábrázolása bekapcsolódik korának politikai diskurzusába, és kritikusan foglal állást arra vonatkozóan.

Karácsony és az újszülött gyermek Jézus szorosan összetartozik. A Lukács-evangélium karácsonyi története kétségtelenül nagyon erősen társadalom- és ideológiakritikusan van megfogalmazva, amit azonban csak igen ritkán lehet észrevenni az uralkodó karácsonyi giccstömegben. Lukács szövege embermegvetőként leplezi le a Római Birodalom uralmi diskurzusait, és lerántja róluk a maszkot azáltal, hogy alternatívaként a béke uralkodójaként állítja szembe velük az újszülött Jézust. Ezt jól lehet ábrázolni egy ókori pénzleleten.

Amint Ernest Janzen kimutatta, a pénzürmék az ókorban az állami propaganda szolgálatában álltak. Ezen érmék egyike a világ uralkodójaként ábrázolja Domitianus császár 79-ben vagy 82-ben elhunyt fiát. Feje és karjai hét csillag felé vannak kitérve, amelyek szintén az istenítés jelképei. Az érme felirata is azt mutatja, hogy a császári ház istenítéséről volt szó: DIVVS CAESAR IMP(eratoris) Domitiani F(ilius) – Isteni Caesar, Domitianus császár fia. Mármost ha a császár fiát Isten fiaként ábrázolják, akkor természetesen maga a császár is Isten egyik fia. A Flaviusok császári házána felmagasítása azért volt olyan nagy jelentőségű, mivel a dinasztia eredetileg szerény viszonyok közül jött. Ezt az érmét általában szívesen használják fel arra, hogy a Jelenések könyvének képi világát és metaforikáját szemléltessék vele. A könyv 1. fejezete ugyanis azt mondja, hogy Krisztus, illetve az ő angyala a Jelenések könyvének hét gyülekezetét tartja karjaiban. A Jelenések könyvének 1. fejezete tehát az erről az érméről ismert képet veszi át, és egy alternatív képpel a Római Birodalomtól való radikális elhatárolódást tanácsolja.

Pax Romana

Az érmének ezt a képét azonban a Lukács-evangélium Jézus születéséről szóló elbeszélésével is szembe lehet állítani. A 2. fejezet ezen elbeszélésében az adóköteles József alakjában két különböző távlat találkozik össze: a központ és a periféria. A római központ távlata

végighúzódik a Jézus születéséről szóló lukácsi elbeszélés egész szövegén. Ez rögtön világossá válik az elbeszélés bevezetésében, amely úgy mutatja be Augustust mint aki az egész földkerekséget mozgásba hozza. Kiadja a rendeletet, hogy az adózás érdekében írják össze az egész földkerekséget, és erre az egész lakott világ útnak indul. Egyfelől a birodalmi, *központi uralom*, másfelől a földrajzi, alávetett, római uralom alatt álló *periféria* közti ellentét a 2. fejezet 1. verséből kiindulva meghatározza az egész szakaszt. Ez a római átítatódás és uralom egy értelmezési háléhoz hasonlóan áthúzódik az egész szövegre. Meg lehet nevezni további központi címszavakat, amelyek a római uralmi diskurzusra utalnak: Augustus császár, az egész földkerekség, az adóösszeírás (a pénz a provinciákból folyik Rómába) és a római hegemonia is, amely Quirinius szíriai helytartó által válik megragadhatóvá. Ezenkívül meg kell nevezni a 11. versben a „Megmentő” [szokványos fordításban Megváltó] és az „Úr” fogalmát (Szótér és Küriosz) – mindkettő a római császár állítmánya (predikátuma). Ehhez a közismert képhez tartoznak a pásztorok is, akik a szabad ég alatt tartózkodnak, hiszen a „szabad ég”, amely alatt táboroznak, hozzátartozik annak az „aranykornak” az üdvösségígéreteihez, amely aranykort – a római császárhoz kötődő uralkodói mítosz szerint – Augustus császár és az ő uralmi berendezkedése fog elindítani. Persze ennek ellene lehet vetni, hogy Lukács rendkívüli fenyegetettségben ábrázolja a pásztorokat, hiszen éjszakai őrseget tartanak nyájak mellett. Ez a pont tényleg döntő, mert pontosan itt kezdődik el a hegemoniális, római uralmi diskurzuson gyakorolt lukácsi kritika, amennyiben nyilvánvalóvá teszi, hogy a Római Béke, a világhírű Pax Romana egyáltalán nem kizárólag biztonságot és jólétet hoz, hanem ez a béke veszélyezteteti azokat, akik Rómán, a központon kívül élhetik meg, illetve kell megélniük ezt a békét. A Római Békének ez a kizsákmányolói dimenziója sok Biblián kívüli szövegben is világossá válik.

A Római Béke koncepciójának kritikája

A Biblián kívüli szövegek közül kettőt idézünk az alábbiakban.

Annaleseiben Tacitus Tiberius egyik beszédében leplezi le Róma kizsákmányoló magatartását; abban a beszédben, amelyben Tiberius arra hívja föl a figyelmet, hogy Róma luxusát nem saját teljesítménye szavatolja, hanem a provinciák: „És ha a provinciák gazdagsága nem jönne a földesurak, szolgálók és földjeik segítségére, ugyan bizony ellátnának-e bennünket ligeteink és villáink?” (Annales, III,54,4 – ford.

Borzás István) Ebben a leírásban világossá válik, hogy Róma mások teljesítményéből, munkájából és forrásaiból húz hasznot, mert Róma luxusát a legyőzöttek finanszírozzák. Ha ez a tényállás most fiktív módon van is megfogalmazva az elnyomottak távlatából, akkor sem marad meg csupán a józan elemzésnél, hanem a leírás a morálra hivatkozó hangnemet kap.

Ezt jól meg lehet figyelni annak a Calgacusnak a beszédében, aki Tacitus hagyománya szerint Kr. u. 83-ban beszédet mond a serege előtt, s ebben a rómaiakat vádolja, és szemükre veti, hogy ők a világ rablói: „Ragadozói a világnak, miután mindent feldúltak, és már nincs számukra föld, most a tengert kutatják; ha gazdag az ellenség, telhetetlenségéből, ha szegény, becsvágyból; sem Kelet, sem Nyugat nem lakatta jól őket: egyedüliek a világon, akik a kincseket és a nincstelenséget egyforma szenvedéllyel áhítazzák” (Agricola, 30,4 – ford. Borzás István).

Tehát a Római Béke az alávetett törzsek és népek számára jelentős vérvesztéssel, kizsákmányolással és sok további hátránnyal kapcsolódik össze. Ez okból Róma periferiáján kritikus hangok is léteznek, s ezek megkérdőjelezzik az uralkodó diskurzust, miszerint Róma a nagy béketeremtő. E kritikus hangok egyike mutatkozik meg Jézus születésének Lukács szerinti elbeszélésében.

Jézus mint a béke alternatív uralkodója (Friedensherrscher)

Az tehát, akiről pontosan ugyanaz mondatik, mint a világ uralkodójáról, Augustusról, nevezetesen hogy ő „úr és isten” (Lk 2,11 – [érthetetlen ez a hivatkozás, mert ott az áll, hogy „Megmentő” és „Úr”: Szótér és Kúriosz – A ford.]), egyáltalán nem királyi palotában jön a világra, hanem jászolban fekszik és pólyába van csavarva. Az újszülött gyermek, a világ alternatív uralkodója, aki a római császár állítmányait kapja meg, tehetetlenségében és szűkölködésében gondoskodásra szorul (amint a pólya képe ezt nagyon világossá teszi). Ez a dimenzió lényeges a szöveg számára, mert amint a 12. v. és a 16. v. világossá teszi, a jászol és a pólya az új Megmentő ismertetőjegyeként szolgál: Micsoda különbség a világ uralkodójának Lk 2-beli ábrázolása és az istenített császárfiúnak a római pénzérmén történt ábrázolása között! A császárfiú a csillagokkal játszik az érmén, a béke betlehemi uralkodója jászolban és pólyában fekszik, és a kozmosz mégis azt hirdeti, hogy ettől az ápolásra szoruló gyermektől függ a világ üdvössége. [...]

Ehhez kiemelkedően illik, hogy később a felnőtt Jézus számon vonul be Jeruzsálembe. Itt is, ott is ugyanaz az üzenet csendül fel: „Békesség a mennyben és dicsőség a magasságban” (Lk 2,14 és 19,38)! Jézussal egy ősrégi remény válik valóra (vö. Zsolt 118,26), s az nem a római hatalmi demonstráción és a provinciák kizsákmányolásán nyugszik. Az új szellemiség, amely Jézus születésével jött a világra, gondoskodáson, ápoláson, támogatáson és szereteten nyugszik. Ennek a szimbóluma az újszülött gyermek Jézus, aki pólyába csavarva egy jászolban fekszik, de a szenvedésre kész Jézus is, aki számon vonul be Jeruzsálembe. Az evangélium hirdetésének társadalmi összetevője így válik hatásosan meghirdetve és szemléletessé téve a karácsonyi üzenet és Jézus jeruzsálemi bevonulása révén. Ha mármost együttesen vesszük szemügyre a jászolt és a keresztet, akkor más jézusi mondásokkal alkotott szövegösszefüggésben világossá válik, hogy Lukács a keresztény kommunikáció alapelveiként ábrázolja támogatást és a szeretetet.

Ford.: g. g. a

Forrás: Erich Lehner – Josef Pichler:

Jesus und die starken Männer, Verlagsanstalt Tyrolia,

Innsbruck 2016

GARAY ANDRÁS

BETLEHEMES

Mint tudjátok gyermekkoromat Fertődön éltem és 1966 telén egy különleges dolog történt. Akkor már 2 éve betlehemezettünk, azaz szenteste végig jártuk a faluban élő ismerősöket és köszöntöttük őket egy pásztorjátékkal, amit édesapám állított össze több erdélyi, népi pásztorjátékból. Sajnos a kézirat nem maradt fenn és az emlékezet is kuszává vált azóta. Hárman – a két Laci és Barnus bátyám már nyolcadikosak voltak, így érezhettük, hogy ez a Karácsony lesz az utolsó, hogy magunkra vesszük, a csizmát, a subát a láncos botokat. Barnus a nyakába akasztja a féltő gonddal készített betlehemet és nyakunkba vesszük a falut.

66 tele kemény volt, 20 cm-es hó, komoly fagyok, csikorgó hideg. Akkor az utak sem voltak még takarítva, autó alig ment, hogy kitaposson előttünk egy-egy nyomvonalat.

4 –kor a kastély előtt találkoztunk. A mindig morgó öregpásztor, a minden lében kanál kisbojtár-gondolhatjátok ez voltam én - és a megfontolt számadó pásztor, valamint az angyal. Ez örök vita volt, hogy kihez menjünk és milyen sorrendben, hiszen ez egyfajta üzenet és gesztus is volt, családoknak, lányoknak és tudtuk, hogy pár napig téma lesz, kinél, ki volt és mi volt. Talán már szégyellünk is ezt az ősi rítust meg néha tolakodónak is érzetük a jelenlétünket a sáros csizmákkal a parkettás szobában.

L. Laci ötlete volt, hogy menjünk el Gráczol Imre bácsiékhoz. Imre bácsi volt az erdész a kastélyhoz tartozó erdőben, a Lésben. Úgy három kilométerre lakott benn az erdő közepén egy – már akkor is kopottas – erdészházban. Nyáron sokat jártuk arra- de az egyszerű volt biciklivel- tojásért és mézért, no meg fáért, hiszen ez nem a központi fűtéses, hőszivattyús világ volt, hanem mindenért meg kellett küzdeni, áldozatot hozni. Az ötletet jónak találtuk. Ez mégsem egy elvárható tett volt tőlünk, hanem egy nagy kaland, talán fiatalságunk egyik legnagyobb kalandja.

És a 4 fiú elindult, egymás nyomába lépve a csikorgó hóban. A betlehemet felváltva vittük, és ugyancsak figyelni kellett, hogy le ne essenek róla a figurák, minden megérkezzen. Az erdő néma volt, leeső recsegő faágak, valahol elsuhanó állatok törték meg a csendet. A jobboldal alléról vagy két kilométer után befordultunk egy a körálléhoz vezető kisebb álléba és már nem volt messze az erdészház. A nem az órás gyalogláshoz szokott csizmák beáztak, a báránybőr bundába hol melegünk volt, hol fáztunk, a szél vöröstre fújta az arcukat.

Átéltük a szentcsalád szálláskeresését és idegenbe, az ismeretlenbe és nem tudtuk mi lesz.

Ekkora Imre bácsi kutyái vad csaholásba kezdtek. Idomított, de vad kutyák voltak akiknek nem volt akadály a kerítés és rohantak felénk. Hála a Teremtőnek Imre bácsi is megjelent, sebtében panyókára vett kabáttal és kezében egy sörétes puskával.

- Kik maguk? Mit akarnak?- hangzott a sokat próbált erdész öblös hangja. És a zseblámpával ránk világított.
- Betlehemes vagyunk a faluból! De a kutyák nagyon félelmetesek.
- Hát azért tartom őket, mert mindenféle és nemcsak jószándékú ember jár itt éjnek évadján.
- Kik azok? Kiabált egy női hang a házból?. Ágota néni volt, a felesége.

- Betlehemesek, a faluból.- mondta Imre bácsi.
- Engedd be őket és kösd meg a kutyákat.

Éreztük, hogy megenyhült a korábbi fagyos léghő. Édesapám mindig óvott az egyenruhás emberektől, főleg ha fegyvert is viselnek. De Imre bácsi más volt, talán nem is véletlenül került ebbe kis erdőbe. Tudtuk 56 után kis időre lecsukták, mert a forradalmárok szökését Ausztriába segítette, meg a templomba is néha napján el-eljárt. A bizalom bennünk hamar megteremtődött.

A gyerekeik már megnöttek és nem voltak otthona, a közeli város, a munka és az új családjuk csábította őket. Ketten maradtak, öregecsként itt az erdészházban az Isten háta mögött.

Ágota néni beinvitált. Szép fa állt a szoba sarkába. Na ja, az erdésznek csak-csak kijárt, hogy takaros fája legyen, pár dísz, mézeskalács illat.

Persze megismertek bennünket.

- Itt élünk már vagy húsz éve és még soha nem voltak itt betlehemesek és láttunk , hogy Ágota néni szeme sarkában megjelentek a könnyecsek.

A pásztorjáték vagy negyed óra volt.

„Itt van a karácsony , borzas szakállával nem győzőm bocskorom szénával, szalmával báránybőrömön a lyukak mily nagyon, tegnap este vájták rajta a farkasok”-

kezdte L.Laci, mély hangján, de megteremtve a 2000 éve volt Szenteste léghőjét. Majd a pásztorok ugratták egymást, majd elnyugodott a kis kompánia a tűz mellett. Az angyal énekét meg se hallották, vagy félreértették és csak a felgyulladó fény a betlehemi istálló felett (kis izzó volt odavezetve egy laposelemmel) törölte ki szemükből az álmat.

Akkor már együtt harcogva énekültük Imre bácsiékkal : „Pásztorok keljünk fel” és leírva a rituális köröket megálltunk a betlehem előtt: „Mennyből az angyal” Láttam Imre bácsi kezében megremegett a botja, Ágota néni bőszen törölte a könnyeit és mi magunk is 13-14 évesen átélük, hogy részei vagyunk ennek a különleges történetnek.

- De hiszen Ti át vagytok fagyva. Egyetek már valamit.

És hozta Ágota néni a kolbászt, az omlós kenyeret , a szalonnát, hagymával. Imre bácsi kerített pár poharat és már töltötte is a demizsonból a fehér borát. Bevallom-

bár nem szabadott az ital - de nagyon jólesett. Kicsit át melegedtünk.

És úgy negyed hat felé indultunk visszafelé. Imre bácsi megölelt bennünket. Dokka, Peca, (a két Laci becenevei voltak) Barnus , Bandi – igazán nagyszerű fiúk vagytok – ezt kaptuk útravalónak, míg Ágota néni sütit csomagolt az útra.

A melegből kilépve újra a fagyos tél fogadott, szótlanul mentünk egymás nyomában. Jól esett a kis szalonna, a bor az emberi szó és feltoluló érzelmek.

6-ra értünk a kastélyhoz. Beszélgettünk még, majd megöleltük egymást. Tudtuk ez volt az utolsó betlehemezés, méltó lezárása általános iskolai korunknak.

Szüleink örültek, hogy itthon vagyunk. Kezdődhetett az ünneplés, az ajándékozás.

Mikor bementünk a fa alá és felcsendültek az énekek és láttam az ajándékokat a fa alatt csak arra tudtam gondolni az igazi ajándék ma este már megvolt. Imre bácsi meghatottságtól remegő keze és Ágota néni meleg örömkönnyei.

ZSGY

TABERNACULUM*

(Ld. 2Sám7,1-17 és/vagy 1Krón17,1-27 és Iz66,1)

Mégiscsak méltatlan – néz körül trónján Dávid, hogy míg magam pompás cédrusfa palotában lakom, az Úr ládájának otthona romlandó sátor...

Nem, ez így nem mehet! A dolgot kézbe veszem, épp most van ideje! Nyugalom van, köröskörül béke, van hát erő-idő az apróbb dolgok megigazítására, elrendezésére.

A Legtökéletesebbnek csakis a

leges-legfényesebb hely lehetne méltó....?

- Mit mondasz, prófétám, Nátán? A gondolat, hm, ugye jó?

*Mindeddig úgy láttam: az Úr veled volt,
királyom,
Kezdj bele, s figyelj rá, majd szól ha kell, tudom.*

Éjjeli álma után Nátán a királyhoz siet:

*Az Úr üzeni, hogy elfelejthetted,
hogy mindeddig ki-kinek, mit és miért tett!*

Így szól: Nem én vagyok-e, ki neked most nyugalmat adott?

Királyyá tett, miután az ólak mögül kihozatott?
Népem előtt járva, azt rabságból kimentettem...
Te magad sem tudnád mind fölsorolni,
hogy érted-értetek, ellenetek,
mi mindent meg- és meg-nem-tettem?

S Te, engem most egy palotába akarsz bedugni,
szépeket mondva-ígérve néha fölkeresni,
előttem hajbókolni? Egyedül... !?
Hol hagynád a testvéreidet, a népet?
Azt hiszed, ők nem ígérhetnének nekem – minden szépet?

Palota, templom? Felejtsd el! Majd szólok, ha kell.
De nem neked! Majd utódod lesz az a szerencsétlen,
aki, bölcsessége fogyván, megépíti – ám fölöslegesen.

Mert a holt anyag szépségébe beleszeretve, engem elhagynak...

S hódítók pusztítják el. Amit karddal-tűzzel-erővel
ki lehet vágni-tépni, zsákmányként rabolják el.
Amivel nem bírnak, földig-porrá rombolják, követ-
kövön nem hagynak...

Dávid, Dávid! Értsd meg hát, hogy én: *élő Isten
vagyok!*

Népemmel járok, sorsában osztozok, vele összenőttem,
mert szövetséget kötöttünk, vele mozgok és *benne*
lakok!

Ki akarsz a szívéből venni? Kinek képezed Te magad?

Ne palotát építs nekem, hanem élő szíveket éltesz,
mert amíg e nép él, onnan engem senki ki nem téphet,
sokan megpróbálják ugyan, de lesz mindig 'igaz',
ha csak egy-kettő is, kiknek az érző hús-szív
fontosabb,
mint bármely szép, díszes, külső kő.

S tudod, az Ígéretem, a Leszármazottad,
a Messiás-fiam sem kap mást: istállót, majd kő-szobát,
kívül meszelt, kővel elzárt... 'örök'-nek szánt lakást...

De a követ félrelöki, mert föltámad, s régi-új útját
keresi szívetekhez.

Mindenkiéhez! Azzal a csöpp kenyérrel-borral,
amit épp a régi szövetsége utolsó pillanatában,
saját magává változtatott, s a maradék tizeneggyel
elfogyasztatott.

Az már ott lesz bennük és utódaikban, kitephetetlenül!
Még én sem tudom elvenni tőlük, ha akarnám sem,
mert a sajátomat tépném ki az övékével együtt...
a hússukká vált, a falat bor-kenyérből beléjük nőtt
énemet.

Dávid, érted ezt?

A Szövetségem, az ígéretem teljes így lesz.
Nem, ezt te még nem értheted...

Persze... Építenek ők is nagy, csúcsos, terjedelmes házakat, benne a még-kenyér valómnak, tabernákulumokat, amelyek előtt nekem énekelnek, ígéretnek, zsoltárt zengenek.

Ez van, Dávid... ismerős a kép, ugye? Hisz' ők is emberek

Meg kell mondjam, így is szeretem őket, éppúgy mint tégedet.

De igazán nem értik, hogy én – belülről, a szívükből – sokkal-sokkal szívesebben hallgatom, s meg is hallom őket.

Valóban értem szavukat, sőt válaszolok is - ha nekem szólnak! Még ha csak egy szót is! s nem pedig kifelé, szót-szaporítva múlatják az időt: azt nem be-, csupán kitöltve.

Egyetlen, szívből kiszakadó szavuk, egy is elég!

Mert oda-vissza-jár közöttünk, visszahangzó, nem is kell több, amíg szól, amíg meghallható, benne van minden-minden, ami közöttünk fontos, elmondandó és elmondható.

(20240917 - zsgy.)

*A latin tabernaculum eredeti jelentése: „sátor”. Később a zsidó imahelyek megjelölésére (is) alkalmazták, ahogy a keresztényeké a „templom”-ot. A templomhoz hasonlóan a ~ egy szent hely, ahol, amely előtt, a hívők imádság-
imádkozás céljából tartózkodnak.

FARKAS ISTVÁN

GYÖNGYHÁZLEPKE

*“De mondom néktek,
hogy Salamon minden dicsőségében sem öltözködött
úgy,
mint ezek közül egy...
Ne aggodalmaskodjatok tehát”.*
(Máté 6,29,31)

Idén nagyon sok a pillangó Dobogókőn. Olyanokat is látni, melyekkel eddig csak lenni, Gazdagréten találkoztam annak idején, amikor még gyerek voltam és még gazdag volt a rét arrafelé és őszibarackosok

kínálták gyümölcsüket az arra járóknak. Melegednek a nyarak.

A körülmények nagyon sok mindent meghatároznak. Szinte mindent. Más a lepkék élete, ha itt fenn kemény és hosszú a tél és megint más, ha hűvös, esős a nyár. A lepkék, bonyolult átalakulásuk során nagyon sok veszélynek vannak kitéve. Nem elég az időjárás viszontagsága, ott vannak a madarak, melyek életkörülményei elválaszthatatlanok a lepkékétől és akkor még nem is beszéltünk olyan bonyolult kölcsönhatásokról, mint a bolygók befolyása a Föld egész élővilágára. Ha kedvezőtlenek a feltételek, akkor is vannak lepkék, de nem annyi, amennyi idén.

Már a lepkék, vagy a peték áttelelése is sok bizonytalanságot rejt magában. Nem a petékkel van baj, mert azokat a természet olyan bőven ontja, mint minden magot és spórát, hanem a körülményekkel. Egy-egy makk el tud bújni az avarban úgy, hogy az éhes disznók sem találják meg, s mire kivitavasodik, már mélyen beleeresztette a gyökereit a köves talajban. S millió és millió makk közül sok erdőre való éli túl a legkeményebb teleket is, hogy aztán esetleg évekig várakozzon a növekedéséhez kedvező körülményekre. A gombaspóra dolga sem egyszerűbb, mert őt is sokan szeretik, de billiónyi spóra...? Így van ez az áttelelő petékkel és lepkékkel is. Olyan ez a törvény, mint a csillagvilágban. Évmilliárdok telnek el, amíg egy hidrogénion a kozmikus térben egy másikkal megfelelő sebességgel és szögben ütközik, hogy egy átalakulás megkezdődjön, de sok billiárdnyi ionnál mégis elindul egy állandó folyamat, ami csillagokat szül.

A gyöngyházlepkénél az ibolya a meghatározó körülmény. Ha van elég ibolya és időben, akkor a petékből elég barnásfekete, kis hernyó bújik ki vékony narancsvörös csíkkal és tüskékkel az oldalán. Okos volt, aki kitalálta, hogy a gyöngyházlepke hernyója ibolyával táplálkozzon, mert ki látott már olyan tavaszt, amikor nincs az erdőben ibolya? S Dobogókőn a tölgyesek alja, de minden kicsit is szélvédett, napos repedés még a betonjárdákon is tele van ibolyával.

Ekkor kezdődik a gyöngyházlepke első élete: a hernyóé. Célja pedig: minél több ibolyalevél elfogyasztása. Ezért aztán a hernyó csak eszik és eszik és eszik. Éjjel és nappal szünet nélkül. Nem törődik semmi mással. Nem lát semmi mást a világból csak az ibolyalevelet. Mindenáron enni és növekedni akar. Van benne valamiféle beépített vágy. És emiatt küzd az életéért is. Nemcsak a táplálékért, az ibolyaért, hanem a mellette felnövő sok ellenséggel is. Meg kell tanulnia rejtőzködni. Enni, ha lehet, és megmerevedni, ha arra van szükség, de sohasem felejteni el azt a feladatát,

hogy növekednie kell, majd át kell alakulnia valami mássá, valami finomabbá, valami tökéletesebbé. Vakon engedelmeskedik az ösztöneinek, amik ezt a fő szabályt értik – nem is érthetnek mást –, s amelyek azt mondják: ne törődj semmivel, csak egyél, de légy éber! Ne kérdezősködj, ne foglalkozzál másokkal, ne nézd, hogy kinek mennyi jut és miért csak annyi! Csak magaddal törődj! Nem a te dolgod, hogy eldöntsd mi mire való és mi mért jó úgy, ahogy van. A hernyó törvénye az ibolyaevés, a növekedés és a vedlés. Mert időről időre valami átalakul a hernyóban. Nemcsak kinövi a bőrét, hanem a szerkezete is módosul. Valamiféle belső fejlődés indul meg benne. Egy anyag kezd benne felgyülemelni, egy finomabb anyag, amire valami másnak van szüksége. Eleinte csak néhány sejt, vagy sejtcsoport kezd el másképpen működni, mint a többi. Aztán a folyamat egy ponton megfordul. Kifelé valami lelassul, és befelé valami felgyorsul. Még mindig eszi az ibolyát, de már lelassulva. Elkezd benne valami egy alkalmas külső helyet keresni. A hernyó teljessé vált. Kifejlődött. Létrejött benne az a mennyiségű finomabb anyag, ami képes egy újabb test kialakítására. Elérte azt a kritikus mennyiséget, ami már képes létrehozni egy újabb testet. Egy egészen más testet. Más funkciókkal, más feladatokkal, más szereppel. Egy szaporodásra képes testet.

És akkor egy napon megtalálja az alkalmas helyet egy ibolyalevél alján, amit még magára is hajtogat, hogy még alkalmasabb legyen a feladatra. Kemény kérget növeszt magára, hogy még a cinkék kedve is elmenjen tőle. Mert elkezdődik az átalakulás és a mozgó, zabáló gépből egy csendesen "alvó", befelé élő, mozdulatlan lény jön létre, mely sem nem eszik, sem nem iszik, csak lélegzik. Befelé él. A belső tartalékaiból táplálkozik, melyeket a ibolyazabálás hozott létre benne. S a felgyülemlett finomabb anyag az 'alvás' alatt ismét egy módosuláson, egy teljes átalakuláson megy át. A kemény burok alatt a hernyó szerkezete eltűnik, mert átalakul valami egészen mássá. Ekkor is ugyanaz a szabály. Ne kérdezősködj, ne foglalkozzál másokkal, ne nézd, hogy kinek mennyi jut és miért csak annyi! Csak magaddal törődj! Nem a te dolgod, hogy eldöntsd mi mire való és mi mért jó úgy, ahogy van. A szabály kívülről jön valahonnan. Van benne valamilyen szerkezet, valamiféle központ, amely benne érti a kintről jövő szabályt. Összhangban van az, aki küldi azzal, aki megérti. Együtt-működnek. Együtt-látnak. Együtt-tudnak. Nem tud mást tenni és nem is akar, mert összhang van. Ez az összhang nem szolgátság. Nem az erősebb mondja meg mi az igaz – bár megtehetné a szabály módosításával –, hanem a szabadság, mert mindkettő ugyanazt tudja, érti és teszi. És ez törvény. A kozmoszok törvénye, hogy minden teremtetett lény életével és halálával valami nála kozmikus

alacsonyabb létrejöttét segíti, miközben őt, magát egy kozmikus magasabb hozza létre. Nincs megállás. Nincs fellebbezés. Nincs szolgálat megtagadás, mert valaki, valamikor kitalálta ezt a működést, és fenn is tudja tartani. Mindenképpen szolgál. Ha megáll, megtagad, akkor a halálával. Ha csinálja, akkor az életével. De nem tud megtagadni. A földi életben is van törvény, de itt minden azt szolgálja, ami fejlődni tud. Támasztja, megtartja, ellátja. Ez egy ellentétes irányú törvény. A lepke életében sincs tagadás. A báb nem megtagad, hanem erőt gyűjt egy még teljesebben szolgáló élethez. Az ibolya, mint alapanyag először hernyóvá alakult, majd egyre finomabb és finomabb szerkezetű hernyóvá. Azután bábbá, amelyik már semmilyen további anyagot nem vesz magához, csak azt finomítja, amilye már megvan, amit már megszerzett. Fejlődik.

És ebben a fázisban már semmi más nem számít csak az idő és a fény, és a körülmények, az alkalmas idő. Ha esős és hűvös a nyár a báb úgy pusztul el, ahogy van. Vagy tesz egy kísérletet a megnyílásra, és abba pusztul bele. Mert nem megfelelők a körülmények. Nincs elég meleg, nagy a szél, vagy éppen akkor történik valami, amikor elindul az újjászületés, a végső átalakulás. Egy pók lecsap rá, egy vörösbegy veszi észre, vagy a fekete erdei hangyák egy csapata talál rá. Mindegy. A kísérletnek vége. Eddig tartott a szolgálata. Nem teljesült be, mert nem fejlődött ki azzá, amire szánták. Nem lett pillangó. Nem fejlődött ki, 'csak' táplált.

De idén minden jól működött. Meleg száraz volt a tavasz és a nyár eleje is. A belső átalakulás befejeződött és egy nap, amikor belül minden készen állt megkezdődött egy végső küzdelem. Ismét létre-jött egy új test, egy új forma, egy új lény új működéssel, új feladatokkal és teljesen más életkörülmények között. Ebben a fázisban a sebességnek van döntő szerepe és ezért fontosak a kedvező körülmények. Csupán néhány perc áll rendelkezésre a születéshez. Megint az a szabály, mint a csillagok születésénél. Évmilliárdos várakozás után megtörténik egy találkozás, egy kedvező ütközés és ezt követően tizedmásodpercek alatt a keletkező anyagokban lejátszódik a béta-bomlásnak nevezett folyamat, előkészítve egy új anyag, a hélium létrejöttét. Itt lenn, a hernyóknál, a belülről előkészített szerkezet napfényre jön, láthatóvá válik és a kinyíló puha szerkezet a nap melegtől és a levegő hatására megkeményedik, alkalmassá válik egy új élet működésére. Egyedi formát ölt, ami egy felületes szemlélőnek mindig ugyanaz – gyöngyházlepke –, de minden rovarértő tudja, hogy ahány gyöngyházlepke annyfféle mintázat. S ha nincs elég belső erő a megfelelő sebességhez, ha hirtelen lehülés jön, vagy

szélvihar, vagy külső ellenség? Ismét vége a kísérletnek. Nem fejlődött ki, 'csak' táplált.

De idén minden jól működött. Szín pompás, hatalmas gyöngyházlepkék lepték el már a korai kakukkfüvet, a rododendronokat, a cickafarkokat és végül az aszatokat és bogáncsokat, hogy betöltsék szolgálatukat abban, amire teremtették őket: létrehozzák azt a még finomabb anyagot, ami a faj fenntartásához szükséges, a petéket, és mindeközben beporozzák a virágokat, hogy azokból táplálék, termés legyen megint mások számára, új élet. Fejlődésre.

Ez a pillangó-lény azonban valami egészen más, mint a hernyó, vagy a báb volt. Nemcsak a külseje, a szerepe, a belső szerkezete, hanem az egész életvitele, tápláléka, és a közeg is, amiben él más. Már szó sincs ibolyáról, szó sincs 'koplalásról' sőt, a növények által előállított egyik legfinomabb anyagot, a nektárt szívják ki azzal a furcsa, rugalmas, feltekerhető szerkezettel, amiről a hernyónak fogalma sem volt, mint ahogy a szárnyakról sem, amivel repülni lehet. Nem a levelek alján, rejtőzködve élnek, hanem a legmagasabb fák koronái körül keringve, szállva, szabadon, mindenki szeme láttára, a Nap és az ember – főleg a gyerekek – gyönyörűségére. Mert mi sem okoz az embernek nagyobb gyönyörűséget, mint a pillangók kergetőzésének figyelése. A gyöngyházlepkék színes nyüzsgése a bogáncsok virágain, a fecskefarkú lepkék játéka a nyomókút tócsáinál, vagy a kis boglárkák

himbálódzása a Márton rét virágmezeje felett. Nézd a pillangókat – mondja a mama a kis fiának, és ránevet. Nézd ezt a gyönyörű éjszakai pillangót – mondom feleségemnek, amikor sötétedéskor megpihen egy pillanatra a borospohár szélén –, és megsimogatom a karját. Sohasem mondtam, hogy nézd, amikor elmentünk egy csipkésre rágott levelű ibolya mellett, amelynek alján valószínűleg ott habzsoltak a gyöngyházlepkék hernyói. Nem látszottak. Valaminek történnie kell, hogy valami, ami láthatatlan volt láthatóvá váljon. Előtte nem is létezik, mert nem látható. Mint a zsúfolt villamos utasai. Nem is látják egymást, amíg valami nem történik. Az erdőt átszelő autópálya autói, de még a turisták sem 'láthatóak' az erdő fainak. Valaminek történnie kell, hogy valamilyen dolog láthatóvá váljon valaki más számára, aki nem ebben a közegben él. Az kevés, hogy létezik. Attól még nincs kapcsolat. Léteznek egymás mellett. Ha kereszteződnek útjaik bizonyos mozdulatokat, védekező gesztusokat tesznek, hogy ne kelljen változtatni, alkalmazkodni, csak ha elkerülhetetlen. Azonban látni, azaz megismerni, megérteni, megszeretni, az valami egészen más igényel. Valamiféle vágynak kell először működnie valamelyik,

vagy mindkét oldalon. Mint a pillangóknál. Vágyakoznak a fény, a meleg, az élet után. Az pedig adja önmagát a kozmikus táplálási rend törvényeinek megfelelően. Ezzel a végső átalakulással jár valamiféle kárpótlás azért a sok kínlódásért, amit, mint hernyó és báb el kellett viselnie. Egy olyan fajta boldogság és könnyedség, ami lehetővé teszi számára a fényben csillogás, a szárnyalás, a lebegés és a minimális földi kényszer-kapcsolat, így az azzal járó félelmek megszűnésének lehetőségét. Ez a teljes átalakulás. Az újjá születés, a megfordulás, a metanoia – ahogy az emberrel kapcsolatosan az Evangéliumok fogalmazzák: az értés és az érzelem, a szív teljes átalakulása. Egy új létezési forma. A teljes 'bűnbánat' – mondják a keresztények. Amikor már teljes szívéből, teljes lelkéből, minden erejéből és egész elméjével érti és éli valaki, hogy nem ő az, aki hat, aki cselekszik, és már nem akar mást csak annak 'tetszeni és szolgálni', aki hat, aki cselekszik. És a felebarátot, mint önmagát. Önmagát ténylegesen megismerve és meglátva kicsoda is valójában és akkor a felebarátját is teljes részvétellel és együttérzéssel a szívében ugyanúgy szeretni, mint a valóságos önmagát – nagy-nagy együttérzéssel, látva jelenlegi helyzetét és vággyal valami létező, valóságos, nála valóságosabb után. A pillangóknál csak nektárt szíva és a fénynek tetszve lebegni, közben másokat szolgálni: beporozni a virágokat, gyönyörködtetni és emlékeztetni azokat, akiket ez éltet.

Az ember esetében mintha valahogyan fordított lenne a sorrend. Nagyon hamar, tizenöt-húsz év alatt ivarképesse válik. Ha tisztességgel nevelték a szülei és a körülményeknek ellen tud állni, nem viszik más irányba, felelősséget is tud vállalni utódaikért. Azok is felnőnek ennyi idő alatt. És akkor még ott van 'tisztán' harminc, negyven év az életéből a megfordulásra, az újjászületésre, az egyesülésre, majd a szabadon szolgálására annak, Aki teremtette. Amikor már nem a 'hétköznapi' élet igénye, hanem valami felette lévő mondja meg, merre kell mennie. Az, akivel létre-jött az összhang. Ami magasabb, lejött abba, ami alacsonyabb, hogy emelje, finomítsa, egy újabb test, 'természet feletti szervezet' felöltésére és használatára buzdítsa – ahogy Tanquerey írja. S akkor ez a szolgálat, amíg tart, nem más már, mint mások szelíd hívogatása erre az útra, 'munkásnak' annak számára, akinek szüksége van rá, hogy a Nagy Befektetést termőre fordítsa és betakarítsa. Mert vissza kell térülnie, kamatostul.

Idén nagyon sok a pillangó Dobogókőn. Kifejlődtek, kiteljesedtek.

Egyet sajnos nem tudnak ezek a gyönyörű rovarok. Azt a csodálatos, teljes átalakulást, amin végigmennek, betöltve ezzel Teremtőjük akaratát, teljesen azzá válva,

amiknek szánta őket, nem tudják tanítani. Csak tenni tudják, de azt tökéletesen. Nincs más lehetőség. Ha egy másik teremtmény, aki kedvező, vagy esetenként túlságosan is kedvező körülményei ellenére, bár megvan benne a vágy erre a tisztánlátásra, erre a teljes átalakulásra mégsem képes rá, ellesheti tudományukat, meg tudja figyelni őket, és ha akarja, alkalmazni tudja módszerüket saját életére. De vigyázat! A körülmények – a világ és önmaga – megfigyelésének, az időpontok, az alkalmak és a megfelelő sebesség megválasztásának, valamint a szükséges csöndes várakozások, rejtőzködések szükségességének mindenütt, az egész világmindenségben azonosak az alapszabályai, s ha megszegik őket vége a lehetőségnek, bár az “eredmény” valahogyan akkor is hasznosul. Azonban tisztánlátás nélkül, vágy nélkül...? Marad minden az ibolyazabálás szintjén. S ha sikerül? Ki tudja? Akkor már valószínűleg egészen más törvények lépnek életbe, mert valaki észreveszi őket.

A próféták, a szentek, a misztikusok, de a guruk és Julis néni Felsőszömörécéről is azt mondják, hogy olyankor már viszik az embert (s csendben hozzátesszik, hogy nem mindig arra, amerre az ember szeretné). Nem kell kitalálnia mi a teendő, mi a fontos és hogyan kell megvalósítani. Nem kell aggódni amiatt, hogy sikerül-e. S vágyódni sem kell utána, mert már megvan. Már elfelejteni sem lehet. Úgy működik, mint a pillangóknál: lassan beépült az ösztönökbe, a génekbe, vagy ahogy Gurdjieff mondja, az eszenciába – abba, ami mindig is a sajátja volt – s már képtelen összhang nélkül működni. Már összhangban működik a Természet Teremtője és Fenntartója törvényeivel. Már látszik. Már van. Kifejlődött.

BÓDIS ANDRÁS

„EDDIG SEM TUSSOLTAM EL SEMMIT, NEM IS FOGOK”

MOST ELŐSZÖR TABUK NÉLKÜL BÁBEL BALÁZS ÉRSEKSEL

A Bese Gergő-ügy kirobbanása óta szinte minden héten újabb szexbotrányfeltárás indul a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegyében. Ma még nem tudhatjuk, országos megtisztulási folyamat kezdete-e ez, vagy csak elszigetelt „problémamenedzsmet”. A Válasz Online a legilletékesebbhez, Bábel Balázshoz fordult;

nagyinterjúnkban az érsek úgy fogalmaz, Ferenc pápa nyomán nemcsak a pedofília, hanem az álszentség, a kétszínűség ellen is küzdeniük kell az egyház érdekében. Hozzáteszi: „ha a száz papomból kiesik négy, öt, vagy ki tudja, mennyi”, akkor sem lehet eltussolni a valós eseteket. Spoiler: magyar egyházi vezető ilyen egyértelműen még nem válaszolt a saját hitelességét is érintő kérdésekre.

– *Nincs tabu?*

– Miért lenne? Kérdezzen bármit.

– *Katolikus körökben sokan elismerően nyilatkoznak az ön mostani aktivitásáról, az egyház megtisztításáról, akadnak viszont, akik szerint „furcsa, hogy éppen az a Bábel érsek beszél, aki...” – és itt mondanak valami dehonesztálót. Ezekre is kitérnénk majd.*

– Bármire kitérhetünk.

– *Nézzük akkor az eddigi mérleget a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegyében. Egy bírósági szakaszban lévő szexuális visszaélési ügy, három további pedofilgyanú felfüggesztésekkel, Bese Gergő melegpartis története, egy másik eset, amikor a plébános homoszexuális szolgáltatásokért fizetett, régebről Mészáros István nagy port kavart sztorija. Közben további bejelentésekről is hallunk, a Magyar Jelen újságírója pedig papi gyerekmolesztálás miatt a világi hatóságoknál kezdeményezett újabb eljárást. Mi ez a kupleráj?*

– Bár a kérdésében keverednek a valós, a feltételezett – vagy a már lezárt – ügyek, az biztos, hogy az elmúlt hónapokban jóval több bejelentés érkezett az érseki hivatalba, mint korábban. Én pedig léptem: általában azonnali belső kánonjogi eljárást indítottunk, többeket fel is függesztettem a papi szolgálat alól. Ahol pedofiliagyánú van, ott a felfüggesztés elsősorban óvintézkedésként értelmezhető, a vizsgálatnak pedig nagyon körültekintőnek kell lennie. Emlékszünk: a nemrég elhunyt Pell bíboros még börtönben is ült, aztán az ausztrál legfelsőbb bíróság döntő bizonyíték hiányában hatályon kívül helyezte az ellene hozott ítéletet.

– *De miért most van ennyi ügy az egyházmegyéjében? Korábban senki nem jelzett semmit, most meg hirtelen felbátorodtak az érintettek, az áldozatok, a szemtanúk?*

– Ahogy önök is megírták, a Rónaszéki Gábor elleni vizsgálat 2022-ben indult, Hatházi Róbert ügye ugyancsak megelőzte a Bese Gergő-féle történetet. Ettől függetlenül ez utóbbi tényleg fordulópont volt: azóta jelentettek eseteket az érsekségen.

– *Tehát ha nincs a Bese-botrány, ma nemigen lennének egyéb ügyek sem?*

– Ha Bese Gergő úgymond közpap lett volna egy faluban, aligha derül ki róla bármi. Vagy ha kiderül, és fel is függesztjük, akkor sincs belőle nagyobb botrány. Bese exponálta magát politikai területen, megnyilvánult közéleti kérdésekben, elment a Karmelitát megszentelni.

Ha valakit országos tényezővé emelnek – vagy ő emeli oda magát –, a botlásai is országos jelentőségűvé válnak.

A sajtó kapott rajta. Miután pedig mindenki láthatta, hogy még Bese Gergő sem szent és sérthetetlen, jöttek újabb és újabb bejelentések, mi meg ilyenkor eljárunk, ez a dolgunk.

– *Bese ott rontotta el, hogy politizált?*

– Inkább ott, hogy nem mindig úgy élt, ahogy hirdette. Ahogy a katolikus hitről, a tanításunkról, morális kérdésekről beszélt tévében, rádiókban, interneten, az általában rendben volt – más kérdés, hogy bizonyos jelenségeket erőteljesen politikai szempontból vagy agresszíven ítélt meg esetleg.

– *Nem szólt neki, hogy Gergő, te az egyház papja vagy, nem a kormányé?*

– Valahogy kialakult, hogy a PestiSrácok.hu meg mások is szinte csak őt hívták a műsoraikba, mindig hozzá ragaszkodtak.

– *Hát persze, hiszen ő végezte el a Megafon propagandistaképzőjét, illetve kapott fizetést a KDNP-től.*

– Én erről egyáltalán nem tudtam. A katolikus egyház a második vatikáni zsinat óta tiltja, hogy valaki pap létére politikus legyen. Előtte volt pozitív példa is: gondoljunk Varga Bélára, aki kispapként, az országgyűlés elnökeként, a Magyarországra menekült lengyelek támogatójaként soha nem vált méltatlanná papi hivatására. A lényeg, hogy szerintem egy pap ma is kifejezheti világnézetét, lehet pozitív vagy negatív véleménye a kormányról vagy az ellenzékéről, de a direkt pártpolitizálás – pláne fizetésért – már nem fér bele. Az pedig különösen nem, hogy közbotrányt okozzon.

– *Tehát ha csak ön tudott volna Bese Gergő másik életéről, fel sem függeszti?*

– Nem mindegy, hogy egyszeri, megbánt bűnről van szó, vagy megbotránkozást kiváltó orgiákról,

állandósult életviteli problémákról. Utóbbi esetben élhetünk szankciókkal a papokkal szemben, ahogy ez meg is történt Bese Gergő és mások esetében – amikor pedig felmerül a pedofília gyanúja, Ferenc pápa 2019-es útmutatásának megfelelően mindent jelentünk a világi hatóságoknak. A pedofília nemcsak „peccatum”, „culpa”, vagyis vétek, hanem „crimen”, vagyis bűncselekmény. Nyilván ebben a modern médiavilágban könnyebben lesz botrány bármiből, de ha ezeknek van alapja, az egyház hitelessége érdekében lépünk kell. Ettől függetlenül a hitünk szerint mindenre van bocsánat Isten előtt; az abortuszra, a pedofiliára, bármilyen szexuális visszaélésre, szinte minden szörnyűsége – lásd a jobb lator történetét –, kizárólag a javulás lehetőségét kétségessé tevő megátalkodottságra, a Szentlélek elleni bűnökre nincs.

– *Tehát például Bese Gergőt még reaktiválhatják? Ausztriában már be is jelentkezett, igaz, sikertelenül.*

– A felfüggesztése az egész világon érvényes, ezt nem tervezem visszavonni, a mi egyházmegyénkbe biztosan nem térhet vissza. Ha önként kérné Rómától a laikus státuszba helyezését, az biztosan gyorsan megoldódna. Ha ezt nem teszi meg, hosszas procedúra várhat még rá. Nekünk csak a pedofiliával kapcsolatos bűnök dokumentumait kell azonnal a Hittani Kongregációhoz továbbítani.

– *Akkor összefoglalóan kimondhatjuk, hogy Bese Gergő botránya és Ferenc pápa szigora miatt dőlnek most a dominók a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegyében?*

– Talán a Novák Katalin-féle kegyelmi ügyet is idesorolnám. Az egész közéletünk egyre nehezebben viseli a szexuális visszaélési történeteket, de ugyanígy a szimpla álszentséget. Ferenc pápa tavaly egyértelművé tette: kifejezetten ellene van a kétszínűségnek is – különösen a tekintélyszerepet betöltő emberek esetében.

– *Eleve paphiány van, mégis sorra ejti ki az embereit.*

– Az nyilván nem fordulhat elő, hogy logisztikai okokból a helyén hagyunk valakit, aki ellen erős, megfelelően alátámasztott bejelentés érkezik. Akkor sem, ha a száz papomból kiesik négy, öt, vagy ki tudja, mennyi.

– *Olyan sem fordulhat elő, hogy alapos vizsgálat helyett idősotthonba menekítenek egy pedofiliával gyanúsítható plébánost? Az interjú elején említettük, hogy a Magyar Jelen szerint tavaly ez is megtörtént az egyházmegyében.*

– Voltak névtelen bejelentések, nagyon alaposan utánamentünk a történetnek, a Rónaszéki-ügyet mintaszerűen feltáró kánonjogászunk ezt a papot is órákig vallatta, aki viszont tagadott. Aztán valahogy előkerítettünk egy anyát, akinek a gyereke állítólag áldozat volt, de a szülő ezt nem erősítette meg, sőt, határozottan tagadta. Egyértelmű, hogy anonim pletykákra nem lehet pedofilvádát alapozni. Az említett pap meg közben elérte a 75. évet, szívbeteg volt, nyugdíjba ment.

– *Ebben az ügyben egy friss feljelentés nyomán világi hatóságok járnak el, úgy tudjuk, már tanúmeghallgatások is voltak.*

– Tavaly kifejezetten kértük, hogy ebben a témában tegyen egy sértett rendőrségi feljelentést, ott valódi nyomozati jogkörök vannak. Ha most tényleg dolgoznak a hatóságok, mi mindenben együttműködünk velük. Eddig sem tussoltam el semmit, a jövőben sem fogok.

– *Cipel azonban egy 2010-es ügyet, Mészáros István kalocsai templomigazgatóét, amely alighanem az egyik legjobban igazolt szexuális visszaélési történet. Az ön egykori általános helynöke minden kétséget kizáróan zaklatott egy tőle hatalmi függésben lévő, 18 éves kispapot. Sokakban visszatetszést keltett, hogy Mészáros később a speciális nevelési igényű gyermekeket fogadó kalocsai fiúotthon lelkigondozója lett.*

– Egyrészt a bejelentő a vitatható cselekedetek idején már betöltötte 18. életévét. Pedofiljáról tehát biztosan nem lehetett szó. Mészáros Istvánról az ezt követő majd' másfél évtizedben nem érkezett semmiféle negatív jelzés. Egyetlenegy sem. Ráadásul az állam is vizsgálta, abuzált-e gyerekeket a fiúotthonban, de semmilyen problémáról nem kaptam értesítést. A sajtóban megjelent, hogy ma is ő a lelki vezető az intézményben, de ez tévedés, már hónapok óta nincs ott.

– *Azért a hátrahagyott levelekből, egyéb dokumentumokból világosan kiderül, hogy Mészáros nem akkor kezdte üldözni szerelmével K. Dánielt, amikor utóbbi betöltötte a 18-at, hanem jóval előbb.*

– *Ezért aztán Mészáros István meg is bűnhődött. Annak idején azért tettem meg őt helynöknek, mert neki volt egyházi doktora. Nos, ezt az általános helynöki címet a Dani-ügy miatt elveszítette; az egyházmegye második emberéből, az érsek kvázi helyetteséből „mezei” templomigazgató lett.*

– *Majd az úgynevezett vezeklés után visszakapaszkodott préposttá, kanonokká.*

– Ennek azért ne tulajdonítson túl nagy jelentőséget. Később valóban megbízhatóan végezte a munkáját a karitásznál, börtönlelkészként, mindenütt.

– *Az órá terhelő vallomást tevő K.-t viszont felfüggesztette.*

– Nem lenne méltó, ha ennek az okait itt kitergetném. Elég annyi, hogy már a szemináriumban voltak botrányai, de szentelését az általános helynök ajánlotta, mert bizalmat szavazott neki. Aztán felszentelt papként meg pláne voltak gondok vele, többször küldtem hivatástisztázó lelkigyakorlatokra, elvonulásokra.

– *Talán a fiatalkori traumán nem tudta túltenni magát.*

– A Mészáros István elleni bejelentése után tíz évvel jelent meg a története a sajtóban. Kevés emberért küzdöttem annyit, mint érte, de rendre közfelháborodást okozott a környezetében. Egy idő után jeleztem, hogy fél évig még kap fizetést, de keressen magának civil munkakört. Amikor a pénze elfogyott, jött az ominózus 444-cikk, újabban pedig a Mi Hazánk politikusaként hallani róla. Róla többet nem akarok mondani.

– *Ha Besét felfüggesztette, Mészárost miért nem?*

– Korábban ecseteltem, hogy mi a különbség az egyszeri, megbánt kihágás és a közbotrányba fulladó orgiázások között. Most kérdezhetném: mi a nagyobb bűn, megölni egy gyereket, vagy 18 éves kora után abuzálni? Sokan vitatják a világban, de a katolikusok az abortuszt gyilkosságnak tartják – és még ez utóbbira is van bűnbocsánat!

– *Ha most robbanna ki Mészáros ügye, felfüggesztené?*

– Ahogy mondtam, Ferenc pápa négy-öt éve sokkal szigorúbb – nemcsak a pedofilával, a tekintélyhelyzetű emberek kétszínűségével szemben is. Tehát igen, valószínűleg felfüggeszteném.

– *És ha most új bejelentés érkezik róla?*

– Akkor eljárunk, ahogy kell.

HABOS LÁSZLÓ

VALAKI...

Valaki valamerre elment
s valaki valahonnan megérkezett

valaki valamikor eltévedt
s valaki valamiért szegény lett

valakik valakit megverték
s valakik valamit megtettek

valakiról ítéletet mondtak
s valakiról valamit eltitkolnak

valakit felírtak egy listára
s valaki megszületett e világra

valaki valamikor fellázadt
s valakivel valakik kezét rázták

valaki valakiért imádkozott
s valaki sárga csillagot hordott

valakik valakit rejtegettek
s valakihez éjjel becsengettek

valaki valaki ellen vallott
s valaki elszaggatta a karszalagot

valaki valamit titkolt
s valaki valakit gyilkolt

valaki valamit megértett
s valaki nem bírta a szégyent

valaki valakivel elszámolt
s valaki valakit gyászol

valaki valamiért ügynök lett
s valakik valamit megköszönnek

valakit valamire megkértek
s valahol történt egy merénylet

valaki széttépett egy nagy zászlót
s valaki elvesztett egy barátot

valakit keresnek nagyon
s valakiról senki sem hallott.

eljusson azokhoz, akikért meghaltál, minden emberhez.
Eljusson és üdvöztse őket.

Köszönöm, hogy a magyar nemzet gyermekévé tétél. Akarom is szolgálni minden erőmmel országom és nemzetem. De túl minden országon és nemzetem életem nagy célja a Hegyi Beszédben meghirdetett Isten Országá. Egész éneket, úgy, ahogy Tőled kaptam, az Isten Országá építésére ajánlom. Akarom, hogy a lelkekben megszülessék az Ország, amelyben szent az Istennek a neve, s amelyben az Ő akarata történik, miként a mennyben. Nincsen kikötésem. Feltétel nélkül adom át magam e második Krisztusnak, az Egyháznak. Rendelkezz velem! Íme, itt vagyok. Küldj! Küldötted, apostolod akarok lenni. - Ha élet, élet. Elviselem, bármilyen nehéz is legyen. Ha meg halál, majd ad hozzá erőt, aki Tarziciusnak és Ágnesnek adott, azt is elfogadom. Tudom, hogy nem a magam érdeméből mondom el mindezt Neked, Uram és Mesterem. Tudom, hogy Te választottál, és meg sem érdemlem. De ha kiválasztottál, én ragaszkodom e választáshoz. Éppen ezért ígérem, hogy szentséges Tested és Véred vétele által egyre szorosabban és elszakíthatatlanabban fűzlek magamhoz, hogy Benned éljek és elválaszthatatlanul egy legyek Veled.

Ígérem, hogy eltanulom Egyházadtól az örök élet ígeit, s addig tanulom, amíg csak úgy nem fogom tudni hirdetni tanításodat, hogy megértsék és befogadják azok, akikhez küldesz. S ígérem végül, hogy állhatatos leszek a szürkességben is. Akármilyen piciny és rejtett lesz az a feladat, amelyet reám bíz az, akit fölém rendeltél ez Isten Országát építő munkában, megteszem. Akarok lenni az Isten sürgönydrója, amelyen átmegegy az üzenet!

Nem akarok más dicsőséget, csak a Krisztusét, a kereszt dicsőségét, hogy Krisztussal imádkozhassam, dolgozhassam, és kiegészíthessem szenvedését az emberiség boldogságáért. Az Isten e szép világát meg nem vetem, de semmi sem kell belőle, ami benne Krisztussal ellenkezik. Csak Őbenne legyen örömöm és dicsekvésem. "Ne dicsekedjem másban, mint a mi Urunk keresztjében, akiben keresztrefeszült nekem a világ és én a világnak." Add, Uram, hogy soha el ne feledjem szavad: "Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért... . Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket, és hazudván minden rosszat mondanak rátok énérted. Örüljete és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges lesz a mennyekben."

Szentháromságos egy Isten, adj erőt, hogy ennek örüljek, ezen vigadjak, a mi megfeszített, de feltámadott Urunk, Jézus Krisztus által.

Amen.

1948

BULÁNYI GYÖRGY

RÉGI IMÁDSÁG

Betlehemben megtestesült, keresztrefeszített Istenember, Názáreti Jézus! Feltámadásoddal beigazoltad minden szavad. Hiszek Neked. Hiszem és büszkén vallom, hogy testvéred vagyok. Hogy Te vagy a fő és én a tag abban a titokzatos Krisztus-testben, amelyben mennybemeneteled után - mint második Krisztus - itt maradtál közöttünk az Egyházban. Életem végső értelme, hogy ez a Titokzatos Test betöltse hivatását: a golgotai áldozat gyümölcse, a kegyelem,